

Zápis z jednání předsedy vlády Andreje Babiše a dalších zástupců vlády se zástupci Rekonstrukce státu 28. února 2020

Účastníci

Vláda: předseda vlády Andrej Babiš, ministryně spravedlnosti Marie Benešová, ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová, náměstek ministryně spravedlnosti Jeroným Tejc

Rekonstrukce státu: CEO Franka Bolda Pavel Franc, analytik Franka Bolda Jakub Černý

Téma

Priority Rekonstrukce státu v oblasti dobré správy, hospodárného a efektivního nakládání s veřejnými prostředky a protikorupčních a protransparentních opatření na rok 2020. (Priority Rekonstrukce státu a výstupy z jednání viz níže.)

Kontext

Jednání navazuje na setkání předsedy vlády a Rekonstrukce státu z 30. října 2019. Cílem jednání bylo vyhodnotit posun od posledního jednání a hledat shodu nad dalšími možnými kroky směrem k lepší legislativě v oblasti dobré správy a systémových protikorupčních opatření.

Projednávané priority Rekonstrukce státu

1. Reforma Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Protikorupční organizace v Česku dlouhodobě kritizují neudržitelný stav, kdy ÚOHS nedokáže svoji roli plnit dostatečně rychle, efektivně a nezávisle. Úřad trpí nadměrnou koncentrací rozhodovacích pravomocí v rukou předsedy a dalšími systémovými nedostatky způsobujícími nedůvěru v nezávislost fungování ÚOHS, formalismus a pomalost rozhodování. Náš systém dohledu je v Evropě ojedinělý, na západě rozhodují soudy nebo kvazisoudní správní orgány.

Zástupci Rekonstrukce státu proto předsedovi vlády představili základní vizi reformy Antimonopolního úřadu připravenou ve spolupráci s Transparency International a probrali s ním jednotlivé kroky, které jsou nezbytné pro její realizaci. Kompletní návrh reformy přitom představí Rekonstrukce státu ve spolupráci s dalšími experty již 5. března také veřejnosti.

Závěry

Předseda vlády potvrdil svolání pracovní skupiny, jejíž fungování osobně zaštití, za účasti zástupců Úřadu vlády, Ministerstva pro místní rozvoj a Rekonstrukce státu, na níž dojde k posouzení návrhu Rekonstrukce státu a Transparency International na reformu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Cílem činnosti pracovní skupiny bude nalézt shodu na podobě reformy a následně i legislativní řešení pro její uskutečnění. K nalezení termínu prvního jednání pracovní skupiny byl pověřen náměstek ministryně spravedlnosti Jeroným Tejc.

2. Závaznost Metodiky zadávání veřejných zakázek malého rozsahu

Ministerstvo pro místní rozvoj nedávno vydalo společně s experty Rekonstrukce státu [novou metodiku](#) pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu. Na její tvorbě se podílely zejména odborníci z členských organizací Rekonstrukce státu: EconLab a Oživení. Nová pravidla mají velký potenciál zjednodušit a zprůhlednit zadávací praxi v oblasti, kde veřejný sektor ročně utrácí 250 miliard korun. Požádali jsme proto předsedu vlády, aby byla tato metodika usnesením vlády schválena, a stala se tak závaznou pro všechny orgány státní správy. (Pro kraje, města a obce by i nadále byla pouze doporučením.)

Závěry

Předseda vlády rozhodl, že předmětná Metodika zadávání veřejných zakázek malého rozsahu vypracovaná Ministerstvem pro místní rozvoj ve spolupráci s členy Rekonstrukce státu (Econlab a Oživení) by měla být závazná pro státní orgány a uložil ministryni pro místní rozvoj Kláře Dostálové předložit příslušné usnesení na jednání vlády ke schválení. Rekonstrukce státu připraví předmětné usnesení a s paní ministryní Dostálovou se v nejbližší době spojí ve věci praktického postupu.

Ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová dále představila plán využít Metodiku v novém programovém období 2021-2027 jako závaznou pro všechny příjemce dotací.

3. Rozšíření působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na státní firmy a samosprávy a řešení kontrolní zátěže na obcích

Poslanci nedávno [schválili](#) změnu Ústavy, která má umožnit rozšíření kontrol NKÚ také na státní firmy, některé samosprávy (kraje a 27 statutárních měst) a veřejnoprávní média. NKÚ by tak dostal pod kontrolu další 1,5 bilionu korun z veřejných peněz. Klíčový je však souhlas Senátu, který chce znát hlavně způsob, jak bude stát koordinovat současné kontroly různých státní orgánů ve městech a obcích, a snižovat tak jejich kontrolní zátěž. Senát předložením legislativního řešení kontrolní zátěže na obcích dlouhodobě podmiňuje souhlas s rozšířením působnosti NKÚ. Senát dále také usiluje o udržení kontroly nad působností Nejvyššího kontrolního úřadu i do budoucna skrze začlenění zákona o NKÚ do ústavního článku 40 tak, aby byl souhlas Senátu napříště k dalšímu rozšiřování působnosti NKÚ dále nutný, i když jej nyní umožní novela Ústavy. Proto jsme předsedovi vlády navrhli, aby již v první půli března zajistil jednání o řešení kontrolní zátěže mezi zástupci Ministerstva financí, Ministerstva spravedlnosti, Úřadu vlády, Senátu a zástupci měst a obcí.

Závěry

Ministryně spravedlnosti Marie Benešová oznámila, že již je na 11. března naplánováno jednání se zástupci Senátu a Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva financí a Úřadu vlády s cílem projednat novelu zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu. Zástupci Rekonstrukce státu ujistili předsedu vlády, že Rekonstrukce státu se bude i nadále snažit najít politickou shodu napříč vládou, opozicí a Senátem, která rozšíření působnosti NKÚ konečně po letech marných snah umožní.

4. Zveřejňování rozsudků soudů na internetu

Navázali jsme také na naše dřívější jednání s předsedou vlády ke zveřejňování pravomocných rozhodnutí soudů (až na případné minoritní výjimky) všech instancí. Tento návrh jsme vládě adresovali v dubnu 2019. Ministerstvo spravedlnosti aktuálně spouští pilotní projekt ke zveřejňování na krajských soudech. Zástupci Rekonstrukce státu požádali předsedu vlády, aby vláda doplnila povinnost zveřejňovat rozhodnutí všech soudů i do aktuální novely zákona o soudech a soudcích. Bez toho totiž hrozí problémy v implementaci na soudech, tak jako dnes, kdy soudy nedostatečně plní povinnost danou instrukcí zveřejňovat jen významná vybraná rozhodnutí. Nabídli jsme také pomoc s technickým řešením (anonymizace dat), aby bylo možné novinku skutečně do konce roku 2020 spustit.

Závěry

Ministryně spravedlnosti Marie Benešová na jednání deklarovala, že na zveřejňování rozsudků se intenzivně pracuje. Na přelomu května a června 2020 bude podle paní ministryně spuštěn ostrý provoz zveřejňování rozsudků okresních a krajských soudů v civilních věcech (mimo agendu opatrovnictví). Ministryně spravedlnosti nabídla zástupcům Rekonstrukce státu schůzku v tomto období přelomu května a června, na níž dojde k vyhodnocení pilotního provozu a k dohodě na dalším možném postupu. Paní ministryně připustila i možnosti legislativního zakotvení povinnosti soudů zveřejňovat rozsudky ve strojově čitelném formátu v zákoně o soudech a soudcích, pokud se ukáže, že je to technicky proveditelné a právní síla zákona nenarazí na aplikační problémy. Obecně však paní ministryně opakovaně deklarovala shodu s Rekonstrukcí státu na zveřejňování rozsudků. K uložení této povinnosti Ministerstvo přistoupí prozatím formou nové instrukce.

5. Řádně plněná evidence skutečných majitelů jako podmínka pro ucházení se o veřejné zakázky a obdržení veřejné finanční pomoci

Rekonstrukce státu dlouhodobě prosazuje, aby firmy, které nezveřejňují své reálné majitele, byly vyloučeny ze soutěže o veřejné zakázky a dotace. Vládní návrh novely zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (“změnový zákon”) však v současném znění obsahuje pouze podmínku pro uchazeče soutěžící o veřejné zakázky, nikoliv pro firmy žádající dotace. Přednesli jsme proto návrh, aby vláda do tohoto návrhu doplnila také podmínku řádného naplnění evidence pro uchazeče o dotace.

Závěry

Náměstek ministryně spravedlnosti Jeroným Tejc informoval zástupce Rekonstrukce státu, že návrh je v těchto dnech projednáván per rollam Radou vlády pro koordinaci boje s korupcí, a následně se tak případně dostane na jednání vlády jako její doporučení. K vyjádření byly zástupci Rekonstrukce státu odkázáni na Ministerstvo financí jakožto gestora příslušné novely.

Rekonstrukce státu je platforma občanů, kteří prosazují do českých zákonů účinná protikorupční opatření zformulovaná odborníky. Jejím cílem jsou lepší zákony proti zneužívání moci a plýtvání s veřejnými penězi. Rekonstrukci státu založila v roce 2013 dvacítko nevládních organizací z iniciativy organizace **Frank Bold**. Členy Rekonstrukce státu jsou kromě **Frank Bold** také **Oživení**, **Otevřená společnost**, **EconLab**, **Hlídač státu** a další.